

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-750

9.10.2020

Fremtind Forsikring AS

Motorvogn

Sovnet bak rattet eller besvimt? – fal. § 4-9.

Sikrede var 7.3.19 involvert i en trafikkulykke. Det fremkom av politidokumentene i saken at sikredes kjøretøy hadde kommet over i motgående kjørefelt og kjørt videre inn i et kjøretøy som sto parkert på veiskulderen. Da fører av det parkerte kjøretøyet tok kontakt med sikrede, fortalte han at han hadde sovnet. Sikrede oppga også at han hadde sovnet i avhør med politiet på stedet og da han ringte sitt eget forsikringsselskap neste dag. Av skademeldingen som sikrede leverte 13.3.19 fremkom det tilsvarende at sikrede hadde "Sovnet bak rattet" og "Innrømmet all skyld". Selskapet informerte i brev av 27.3.20 om at det på bakgrunn av opplysningene det hadde mottatt ville foreta en avkortning på ca. 16 prosent i utbetalingen for skadene på sikredes kjøretøy under kaskodekningen, jf. fal. § 4-9 om grov uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet. Sikrede klaget på avkortningen og innhentet en erklæring fra fastlegen sin. Basert på negative funn fra ulike undersøkelser og sikredes egen forklaring av hendelsen, mente legen at det var lite sannsynlig at sikrede hadde sovnet under bilkjøringen, og konkluderte med at sikrede hadde hatt en refleksmediert synkope (besvimelse). Sikrede anførte at det heftet flere feil knyttet til selskapets vurdering, og at han på bakgrunn av legeerklæringen måtte ha krav på full erstatning. Selskapet anførte at de tidsnære opplysningene tilsa at sikrede hadde opptrådt grovt uaktsomt ved å sovne, og fastholdt at det var grunnlag for en avkortning. Nemnda kom til at det var tilstrekkelig sannsynliggjort at sikrede hadde sovnet bak rattet, og at selskapet kunne avkorte sikredes erstatning som følge av grov uaktsomhet.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 26 000

Saksfremstilling

Saken gjelder avkortning under kaskodekningen for skade på eget kjøretøy.

Sikrede var 7.3.19 involvert i en trafikkulykke. Ifølge anmeldelsen inntatt i politidokumentene i saken var sikredes kjøretøy (A) "kommet over i motgående og kjørt videre inn i enhet B, som har stått parkert på veiskulder". Det heter videre at fornærmede på stedet tok kontakt med sikrede etter sammenstøtet, og at sikrede da "sa at han hadde sovna". Sikrede har bekreftet dette i avhør. I rapporten fra avhøret er det blant annet notert at sikrede ble trøtt ca. én km fra ulykkesstedet, og at han derfor åpnet vinduet for å få frisk luft. Dette hjalp, og han lukket derfor vinduet igjen, men sovnet likevel like etter. Da han våknet igjen, så han at han var på vei mot en annen bil. På spørsmål om sikrede hadde noen formening om hvorfor han var så trøtt, svarte han at han natten før hadde sovet noen timer mindre enn han pleier.

Sikrede meldte om skaden til selskapet på telefon neste dag. Saksbehandler har notert følgende fra samtalen:

08.03.19 – Ft ringer inn. Ft er pensjonist og en aktiv mann som er med i forening og hjelper andre pensjonister. Han er bla en sjåfør som kjører pensjonister hit og dit. Denne dagen når skaden skjedde sto han

opp tidlig. Han kjente seg litt trøtt og tok da opp vinduet. Han kviknet da til, men begynte å fryse. Lukket da vinduet. Ft nærmet seg dit ah nskulle. Han sovnet og i det han våknet kjørte han inn i en parkert bil. Ft pleier vanligvis å stoppe for å gå ut av bolen ved sånne situasjoner. Denne gangen gjorde han ikke det siden han straks var frenne. Ca 100 m sier han. (...)

På forespørsel fra selskapet fylte sikrede ut og leverte skademeldingsskjema 13.3.19. På side 1 i skademeldingen har sikrede i skissefeltet notert at han "Sovnet bak rattet", mens han i feltet for bemerkninger blant annet har skrevet at han "Innrømmet all skyld".

Selskapet informerte i brev av 27.3.19 om at det på bakgrunn av opplysningene det hadde mottatt fra sikrede og politiet ville foreta en reduksjon i erstatningen, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-9 om grovt uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet. Ifølge brevet oppsto det skader for til sammen kr 232 000 på begge kjøretøy, hvorav skadene på motpartens kjøretøy utgjorde kr 72 000, og at avkortningsbeløpet var satt til kr 26 000.

Sikrede klaget på avkortningen 14.4.19 og opplyste 1.7.19 at han var under utredning hos sin fastlege, og at han ville komme tilbake til saken.

Utfyllende klage ble fremsatt 18.12.19. Vedlagt klagen var en legeerklæring fra en spesialist i allmennmedisin, datert 8.12.19. Av denne fremkommer blant annet følgende:

Den 7/3-19 i 12-tiden kjørte han en venn til øyelege i T... . På vei hjem, ved F., ble han plutselig veldig trett/søvnig, åpnet vindu umiddelbart for å motvirke tretthetssymptomene. Med effekt på den akutte trettheten. Lukket så vinduet pga kulde. Raskt etter dette så blir han påny akutt trett og synkoperer/besvimer hvoretter bilen sklir over i motgående kjørefelt. Brått våkner han og får kastet bilen unna motgående bil som står parkert på vei-skulderen og som treffes kun i skjermen og er kjørbar etter dette- Bilen til pas. Havner i smigjerde på andre siden av veien. Ikke utløst kollisjonspute.

(...)

Når ... kom til meg 28.05.19 med sin historie, passet ikke dette med historien om at han skal ha sovnet under bilkjøring. Han ble derfor henvist til hjertepoliklinikken ved Sykehuset i ... samt MR av hodet samt til Øre-Nese-Hals Poliklinikk. Alle undersøkelsene viste ingen alvorlige funn.

Konklusjonen på dette har etter min vurdering at ... mest sannsynlig har hatt en refleksmediert synkope (Vasaovagal synkope). Dette er en synkope på grunn av feilfunksjon av det autonome nervesystemet, med påfølgende bradykardi og blodtrykksfall. Dette utløses av smerte, angst, ubehagelige sanseintrykk ell.

(...)

At han skal ha sovnet under bilkjøring under nevnte forhold anses som lite sannsynlig.

Selskapet besvarte klagen i e-post 23.1.20, hvor det fastholdt at det var grunnlag for avkortning, men etter en ny vurdering av saken foreslo en minnelig løsning hvor avkortningen ble halvert til kr 13 000.

Sikrede brakte saken inn for Finansklagenemnda 27.1.20. Vedlagt klageskrivet lå blant annet et forelegg utferdiget av Politimesteren i Sør-Øst som viser at sikrede ble ilagt en bot på kr 6 000 for overtredelsen.

Sikrede har i ettertid inngitt flere skriv i saken.

Sikrede krever full erstatning uten avkortning, og mener at selskapet har gitt en gal fremstilling av de faktiske forhold når det i sitt brev fra 23.1.20 skriver at han lukket vinduet fordi det ikke hjalp å åpne det. Han kviknet til da han åpnet vinduet, og fant derfor ingen grunn til å stoppe for å ta en power nap slik han har gjort i en lignende situasjon for veldig mange år siden. Han lukket vinduet etter at han begynte å fryse, og mistet deretter bevisstheten (sovnet). Det er heller ikke riktig, slik selskapet har lagt til grunn, at han ikke stoppet bilen fordi det bare var noen hundre meter igjen til der han bor. Sikrede kjørte videre fordi han ble klar i hodet etter å ha åpnet vinduet og ikke lenger

kjente seg trøtt. Kollisjonsstedet er for øvrig 200 meter fra sikredes hjem. Hans tidligere opplysning om at det var 100 meter unna, er upresis og skyldes den opprivende kollisjonen han nettopp hadde vært involvert i. Reaksjonsmønsteret hvor han kvikner til etter et par sekunder og styrer bilen på siden av den parkerte bilen han skjener mot, harmonerer både etter sikrede og legens mening dårlig med at han skal ha sovnet. Etter legens vurdering er det heller ikke mangel på søvn som førte til ulykken.

Sikrede anfører at selskapet har avgjort avkortningsspørsmålet uten å kontakte ham. Han bestrider at selskapet kan bygge avgjørelsen på sin egen vurdering av forseelsen som grovt uaktsom, når denne benevnelse ikke er brukt i politiets forelegg fra 12.3.20. Botens størrelse indikerer etter sikredes syn at forseelsen ikke var grovt uaktsom. At selskapet har tilbudt å halvere avkortningsbeløpet, viser også at selskapet har en dårlig sak. Avkortningen må oppheves på bakgrunn av legeerklæringen som han har innhentet. Verken selskapet eller Finansklagenemnda har kompetanse til å underkjenne legens vurdering.

Selskapet anfører at det er grunnlag for avkortningen på kr 26 000 som følge av at sikrede har fremkalt forsikringstilfellet ved grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9. Praksis fra FinKN og den tidligere Avkortningsnemnda oppstiller strenge krav til aktsomhet ved bilkjøring, og det er lagt til grunn at det er grovt uaktsomt å kjøre når man føler seg trøtt og det er fare for å sovne. Praksis tilsier videre at tidsnære forklaringer tillegges størst vekt. Ifølge den tidsnære forklaringen til selskapet, sovnet klager bak rattet. Da han fylte ut klagemeldingsskjemaet noen dager etter hendelsen, hadde han hatt tid til å områ seg. Det er ingen annen medisinsk dokumentasjon som støtter opp om legens uttalelse om at sikrede skal ha fått et illebefinnende, og selskapet mener derfor at denne ikke kan tillegges vekt. Uttalelsen fra legen er også datert flere måneder etter at både hendelsen skjedde og selskapet hadde foretatt avkortning. Selskapet mener at det må legges til grunn at sikrede sovnet, og at han ved å fortsette å kjøre etter at han ble trøtt har opptrådt på en måte som representerer et markert avvik fra vanlig, forsvarlig handlemåte, og dermed grovt uaktsomt. Avkortningen er på ca. 11 prosent av det samlede oppgjøret og ligger etter selskapets syn i nedre sjikt sett hen til praksis, hvor avkortning på 20 prosent er akseptert.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan avkorte erstatningen med kr 26 000 som følge av grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9.

Ifølge fal. § 4-9 annet ledd kan selskapet avkorte i erstatningen såfremt sikrede har fremkalt forsikringstilfellet ved grov uaktsomhet. Ifølge nemndpraksis er det i utgangspunktet grovt uaktsomt å sovne bak rattet, men situasjonen kan bedømmes annerledes om det foreligger spesielle forhold som tilsier noe annet, jf. FinKN-2020-10, AKN-2306 og FKN-2010-049.

Det følger av politidokumentene i saken at motparten forklarte at sikrede "sa at han hadde sovna", og at sikrede bekreftet dette i avhør. I rapporten fra avhøret er det blant annet notert at sikrede ble trøtt ca. én km fra ulykkesstedet, og at han derfor åpnet vinduet for å få frisk luft. Dette hjalp, og han lukket derfor vinduet igjen, men sovnet likevel like etter. Da han våknet igjen, så han at han var på vei mot en annen bil. På spørsmål om sikrede hadde noen formening om hvorfor han var så trøtt, svarte han at han natten før hadde sovet noen timer mindre enn han pleier. Sikredes forklaring bekreftes i melding om skaden til selskapet neste dag og i utfylt skademeldingsskjema.

Først etter at selskapet varslet avkortning kom sikrede med en annen forklaring og fremla en legeerklæring som konkluderer med at det er "lite sannsynlig" at sikrede sovnet, og at han mest "mest sannsynlig har hatt en refleksmediert synkope (Vasaovagal synkope)". Nemnda forstår det

slik at en synkope innebærer bevissthetstap ved at man besvimer. Ifølge sikredes lege utløses slik besvimelse av smerte, angst, ubehagelige sanseinntrykk ol. Det fremgår imidlertid ikke av erklæringen hvilke utløsende faktorer som har eller kan ha spilt inn i forbindelse med den aktuelle ulykken, og det er heller ikke fremlagt opplysninger i saken om konkrete forhold som kan ha utløst en slik reaksjon. Nemnda forstår legeerklæringen slik at konklusjonen fra 18.12.19 er gitt på bakgrunn av sikredes beskrivelse av hendelsesforløpet på konsultasjonen 28.05.19, det vil si nesten tre måneder etter ulykken, og negative funn fra etterfølgende undersøkelser. Det er uklart for nemnda på hvilken måte "historien om at du skal ha sovnet" "ikke passer" med et slikt hendelsesforløp.

Ut fra alminnelige bevisregler tillegges tidsnære forklaringer større vekt enn senere forklaringer. Betydningen av den tidsnære forklaringen styrkes her ved at den er gjentatt flere ganger og gitt både til motparten, politiet og forsikringsselskapet. Nemnda mener en legeerklæring avgitt tre måneder etter ulykken på bakgrunn av sikredes egen forklaring av hendelsesforløpet ikke er tilstrekkelig til å legge et annet hendelsesforløp til grunn. Det fremstår da som mest sannsynlig at kollisjonen skjedde fordi sikrede sovnet.

Sikrede forklarte innledningsvis at han var trøtt, følte seg kvikkere etter å ha åpnet vinduet, men sovnet kort tid etter at han lukket det. I en slik situasjon mener nemnda at han burde tatt en pause for å hvile, og at videre kjøring uten slik pause hensett til risikoen for trafikkskader når man sovner bak rattet er grovt uaktsomt. Det er i så fall grunnlag for avkortning etter fal. § 4-9.

Avkortningen kan da finne sted på bakgrunn av bl.a. skyldgraden, hendelsesforløpet og omstendighetene for øvrig. Selskapet har avkortet med ca. 15 % av kaskoskaden. Dette er i samsvar med praksis, jf. FinKN-2015-368 og FinKN-2020-10. Nemnda mener dette må aksepteres.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).